

HARD GELOPEN, HOOG GEREIKT

Jaarverslag KVAN/BRAIN 2017

Concept, ter bespreking op de gezamenlijke ALV dd. 12 juni 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Verenigingen	4
1.1 Leden.....	4
1.2 Besturen.....	4
1.3 Bureau.....	4
1.4 Ledenvergaderingen.....	4
2. Deskundigheidsbevordering en kennisontwikkeling	5
2.1 Convenant KVAN/BRAIN en Nationaal Archief.....	5
2.2 Kennisfunctie.....	5
2.3 KVAN-dagen	7
2.4 Commissie Buitenland.....	7
2.5 SNAAI.....	7
2.6 Ketelaarlezing 2017.....	7
2.7 Archievenblad.....	8
2.8 Stichting Archiefpublicaties.....	8
2.9 Platform Archiefonderwijs en -onderzoek.....	8
3. Standpuntbepaling en belangenbehartiging	9
3.1 Records in context.....	9
3.2 Auteursrecht.....	9
3.3 Privacy.....	10
3.4 Omgevingswet	10
3.5 Wet Generieke Digitale Infrastructuur.....	10
3.6 Archiefwet.....	11
3.7 Erfgoedagenda.....	11
4. Productontwikkeling	12
4.1 Handreiking Inrichting informatie- & archiefbeheer	12
4.2 Rodin 2.0.....	12
4.3 Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven.....	12
5. Activiteiten communicatie en netwerkvorming	13
5.1 Communicatie.....	13
5.3 Vertegenwoordiging VNG Adviescommissie Archieven.....	13
5.4 Vertegenwoordiging SPA	14

Voorwoord

In december 2016 sloegen onze samenwerkende verenigingen de handen ineen voor een strategische agenda die bol stond van de ambitie. Sommige leden gingen dat niet ver genoeg; die wilden nog harder lopen en nog hoger reiken. Ondanks het feit dat de gecombineerde ledenvergadering daar niet in meeging, hebben we dit serieuze signaal zeer ter harte genomen. Er is door leden, bureau en bestuur ongelooflijk veel en goed werk verzet dit jaar. Dit jaarverslag laat zien wat onze samenwerking oplevert: een actieve, alerte en vasthoudende vereniging die reflecteert en anticipeert op actuele ontwikkelingen in en om de archieffunctie; die leden met kennis, raad en daad ondersteunt, die zichtbaar en aanspreekbaar is en de belangen van zowel beroepsbeoefenaren als instellingen behartigt.

Voor ons als voorzitters is dit een mooi moment om afscheid te nemen. We zijn blij dat er een goed nieuw team klaarstaat dat bereid is om deze vruchtbare samenwerking verder uit te gaan bouwen. Wij wensen hen daarbij veel succes en plezier.

Hannie Kool-Blokland, voorzitter KVAN
Chantal Keijsper, voorzitter BRAIN
mei 2018

1. Verenigingen

1.1 Leden

Het ledental van KVAN groeide licht, van 655 naar 662. Voor BRAIN gold hetzelfde: de vereniging groeide van 85 naar 86 leden en behield de 4 begunstigers.

1.2 Besturen

Het bestuur van KVAN bestond in 2017 uit Hannie Kool-Blokland (voorzitter), Peter van Beek (secretaris), Hildo van Engen (penningmeester), Anthony van der Wulp (namens SNAAI), Richard van den Belt, Petra Links en Chantal Menting.

Het bestuur van BRAIN bestond in 2017 uit Chantal Keijsper (namens Het Utrechts Archief, voorzitter), Ella Kok-Majewska (namens Regionaal Archief Rivierenland, secretaris) en Bennie Blom (namens Erfgoed Delft e.o., penningmeester) en Sigfried Janzing (Streekarchief Midden-Holland, tot juni 2017).

1.3 Bureau

De bureauwerkzaamheden werden in 2017 voor beide verenigingen uitgevoerd door Steven Hagers (communicatie, februari t/m juli), Puck Huitsing (coördinatie), May Scheepers (organisatie en administratie), en Margreet Windhorst (beleid en communicatie).

1.4 Ledenvergaderingen

13 juni 2017, Energiehuis, Dordrecht

De KVAN-dagen vormden traditiegetrouw het decor van de voorjaarsledenvergadering. Aanwezig waren 44 KVAN-leden en 27 BRAIN-leden. De besturen deden verslag van de voortgang van de realisatie van het werkplan 2017. Tijdens de gecombineerde ledenvergadering van december 2016 stemden de leden van KVAN/BRAIN in met het voorstel van beide besturen om een gezamenlijke strategische agenda uit te voeren. Kern daarvan: KVAN/BRAIN als beroeps- en brancheorganisatie positioneren als volwaardig strategisch gesprekspartner binnen het krachtenveld van de informatie- en archiefsector. De agenda bevat vier programmalijnen: deskundigheidsbevordering & kennisontwikkeling, standpuntbepaling & belangenbehartiging, productontwikkeling en communicatie & netwerkvorming. Vertegenwoordigers van S@P, het Archievenblad, SNAAI en de commissie Buitenland gaven eveneens inzicht in de voortgang van hun werkzaamheden. Charles Jeurgens gaf een presentatie over de herstructurering van de archiefopleiding aan de UvA. In het kader van de programmalijn Standpuntbepaling & belangenbehartiging werd gesproken over auteursrecht en de Omgevingswet.

7 december 2017, Regionaal Archief Rivierenland, Tiel

Op deze vergadering waren 41 KVAN-leden aanwezig en 21 BRAIN-leden. De besturen brachten verslag uit van de realisatie van het werkplan 2017 en lichtten de plannen voor 2018 toe. Ook vertegenwoordigers van S@P, Archievenblad en de commissie Archiefdagen vertelden over de voortgang van hun werk.

Opnieuw stond in het kader van de programmalijn Belangenbehartiging het auteursrecht op de agenda. De besturen presenteerde de strategie die zij op dit dossier voorstaan.

Ook werd uitgebreid gesproken over de denkrichting van de besturen ten aanzien van de verdere bestuurlijke samenwerking tussen KVAN/BRAIN.

De jaarrekeningen en begrotingen van beide verenigingen werden vastgesteld, evenals de gezamenlijke programmabegroting.

2. Deskundigheidsbevordering en kennisontwikkeling

2.1 *Convenant KVAN/BRAIN en Nationaal Archief*

In 2017 heeft KVAN/BRAIN een convenant gesloten met het Nationaal Archief met betrekking tot de verdere ontwikkeling van de kennisfunctie. De programmalijn deskundigheidsbevordering en kennisontwikkeling van KVAN/BRAIN wordt zo gekoppeld aan de kennis- en Innovatiefunctie (KIA) die door OCW bij het NA is belegd. In en naar aanleiding van het convenant zijn afspraken gemaakt over:

- a) de governance van de Kennis- en Innovatiefunctie; er is een stuurgroep ingesteld die inhoudelijk sturing geeft aan het programma, KVAN/BRAIN maakt onderdeel uit van deze stuurgroep. De coördinator van KVAN/BRAIN maakt onderdeel uit van het kennisteam van KIA en is tevens adviseur van de stuurgroep
- b) financiële afspraken voor de komende 3 jaar (2018-2020); op basis van de samenwerking wordt vanuit KIA de coördinator gefinancierd en wordt er geld gereserveerd voor ondersteuning van de programmalijnen/platforms op een aantal terreinen (voor 2018: professionalisering, privacy, omgevingswet)
- c) afspraken om de inzet van bestaande instrumenten van KVAN/BRAIN (communicatie via websites en nieuwsbrieven, archievenblad, Archiefdagen) meer te verbinden met de activiteiten in het kader van KIA.

Dit convenant geeft een belangrijke impuls voor de verdere ontwikkeling van de doelstellingen van KVAN en het uitbouwen van het bureau.

2.2 *Kennisfunctie*

KVAN/BRAIN is actief partner in de kennisfunctie Informatie en Archief, die centraal ondersteund wordt door het Nationaal Archief. De coördinator van KVAN/BRAIN is aangesloten bij het team van de kennisfunctie; de uitvoering van de kennisagenda is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. KVAN/BRAIN heeft daartoe een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met het NA voor verdere samenwerking op dit terrein voor de komende drie jaar, vermits OCW de kennisfunctie blijft financieren. In het kader van deze overeenkomst vergoedt het NA de loonkosten van de coördinator van KVAN/BRAIN.

Kennis- en innovatieagenda

De kennisfunctie werkt op basis van een gezamenlijke kennis- en innovatieagenda. KVAN/BRAIN en het Nationaal Archief organiseerden in maart en april een gezamenlijke kennistournee om deze te actualiseren. In zes bijeenkomsten door het hele land bespraken archiefprofessionals wat er op hen af komt en welke nieuwe kennis en competenties dit de komende jaren zal vergen. Op 24 oktober is de geactualiseerde agenda voor de archiefsector 2018-2019 in de stuurgroep vastgesteld.

De complete agenda en een integraal verslag van de kennistournee zijn terug te vinden op het [Kennisnetwerk Informatie en Archief](#). De agenda bevat zeven hoofdthema's:

1. Inspelen op nieuw beleid en nieuwe wetgeving (o.a. AVG, Omgevingswet)
2. Hoe om te gaan met archivering van sociale media, websites en e-mail?
3. Kennisontwikkeling bij en met archiefvormers (DUTO, Archivering *by design*, aansluiten architectuur)
4. Nieuwe inzichten in archivering (preservering, e-depot, metadata)
5. Technologische ontwikkelingen (*e-discovery*, *blockchain*)

6. Bevorderen (her)gebruik (veranderend zoekgedrag, semantisch zoeken, NDE-thema zichtbaar)
7. Documenteren van de samenleving (hotspots, particuliere archieven)

Aan alle thema's zijn concrete kennisvragen gekoppeld. Partijen in de archiefsector pakken die vragen in samenwerking op.

Kennisplatforms

De kennisplatforms zijn netwerken van archief- en informatieprofessionals. Alle platforms en hun bijeenkomsten en activiteiten worden inhoudelijk, organisatorisch en financieel gefaciliteerd vanuit de kennisfunctie. Ter ondersteuning van de kennisplatforms is een digitale omgeving ingericht (www.kia.pleio.nl) waarop de leden van de platforms informatie en ervaringen kunnen uitwisselen. Eind oktober noteerde kia.pleio.nl het 1000ste lid .

Van de in totaal 18 kennisplatforms zijn er drie ingesteld op aangeven van KVAN/BRAIN: *Toezicht*, *Juridische vraagstukken* en *Professionalisering*. Inhoudelijke activiteiten van KVAN/BRAIN worden zoveel mogelijk gekoppeld aan en uitgevoerd binnen deze of een van de andere kennisplatforms.

De sectie Toezicht van BRAIN is overgegaan in het *platform Toezicht*. De motor achter dit kennisplatform is een kerngroep met vertegenwoordigers uit de drie toezichtlagen: Annemieke Adema, Peter Diebels, Manja Koomen, Jeanine Nolen en Richard van den Belt. Op 25 september kwamen zo'n 40 leden van het Kennisplatform Toezicht samen. Zij werden bijgepraat over het reilen en zeilen van de kennisplatforms, de kennisfunctie en de voortgang van de actualisering van de Kennis- en Innovatieagenda. Matthieu Paapst verzorgde een heldere presentatie over de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De Erfgoedinspectie, het Interbestuurlijk Toezicht Archieven van de provincie Noord-Brabant en de archiefinspectie van het Stadsarchief Rotterdam gaven een presentatie over hun onderlinge samenwerking bij de uitvoering van hun [onderzoek naar de duurzame toegankelijkheid in de informatieketen rondom de Omgevingsvergunning](#). Een vruchtbare samenwerking die voortgezet zal worden met onderzoeken naar drie andere informatieketens.

Het *platform Juridische vraagstukken* is er om tijdig relevante ontwikkelingen in wetgeving te signaleren, zodat we kunnen prioriteren (wat gaat zoveel impact hebben op archief functie dat we er mee aan de slag moeten), in een vroeg stadium gezamenlijke standpunten kunnen bepalen (van belang voor consultaties en eventueel lobby) en het veld kunnen voorbereiden op wat komt door middel van kennisdeling, gezamenlijke ontwikkeling van instrumenten (factsheets, Q&A's, checklists et cetera). Trekker was Bennie Blom.

Binnen dit platform functioneerde de expertgroep Omgevingswet, die in de loop van het jaar is overgeheveld naar het *platform Informatiehuishouding overheden*, en de werkgroep AVG. Deze inventariseerde vragen en behoeften rondom de invoering van deze Europese verordening en maakte op basis daarvan een werkplan. Ter ondersteuning van de werkgroep bij de uitvoering van het werkplan werd aan het eind van het jaar Mathieu Paapst ingehuurd.

Het *platform Professionalisering* staat op de uitkijk om (nieuwe) ontwikkelingen en opgaven te signaleren, daarop te reflecteren en te kijken hoe het beste voorzien kan worden in de kennis- en eventueel opleidingsbehoeften die daaruit ontstaan. Bestaande initiatieven zoals Archiknomads hebben hier onderdak gevonden. Trekkers waren Sigfried Janzing en Klaartje Pompe.

Een eerste product van het Kennisplatform was het minicongres Leren preservareren op 21 september, dat KVAN/BRAIN en het Kennisplatform samen met de NCCD organiseerde ter gelegenheid van de presentatie van de [gelijknamige leergang](#) die door de NCCD in in het kader van het Netwerk Digitaal Erfgoed is ontwikkeld. Het minicongres trok 60 deelnemers.

Ook werkten KVAN/BRAIN en het NA in het kader van het kennisplatform Professionalisering aan de ontwikkeling van een leergang Privacy, die ingaat op de vragen die door de werkgroep AVG zijn geïnventariseerd.

2.3 KVAN-dagen

De jaarlijkse KVAN-dagen vonden plaats op maandag 12 en dinsdag 13 juni in het Energiehuis te Dordrecht. De organisatie blikte met grote tevredenheid terug op deze dagen. De belangstelling was zodanig groot dat late aanmelders moesten worden teleurgesteld. Ruim driehonderd archivariissen en andere informatiespecialisten ontmoetten elkaar twee dagen rond het thema 'Publiek!'. Dit begrip werd door de organisatoren van de KVAN-dagen heel bewust voorzien van een uitroepteken, omdat archieven hun bestaansrecht nu eenmaal ontleen aan hun publiek. Maar even nadrukkelijk werd ook een vraagteken toegevoegd: de relatie tussen archieven en publiek is immers misschien wel meer dan ooit tevoren onderhevig aan veel veranderingen.

Op maandag werd een keynote verzorgd door Andrew Payne, die als hoofd van de afdeling 'Education and Outreach' bij The National Archives in Londen als geen ander weet hoe archieven onder de aandacht kunnen worden gebracht van het grote publiek. Keynotespreker op dinsdag was Eppo van Nispen tot Sevenaer, destijds directeur van de Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek (thans directeur van Beeld en Geluid). Naast deze keynotes stonden er ruim twintig parallelsessies op het programma, waaronder presentaties, workshops, ronde-tafelsessies, paneldiscussies en een heuse stadssafari. Op dinsdagmiddag stond de algemene ledenvergadering van KVAN/BRAIN op de agenda. Ook boden de KVAN-dagen onderdak aan de algemene ledenvergadering van de NVBA.

Voor deze editie van het congres werkte de KVAN nauw samen met het Regionaal Archief Dordrecht. De inhoudelijke en praktische organisatie was in handen van Peter van Beek, Sander van Bladel, Teun de Bruijn, Ina Dijkman, Niels van Driel, Hildo van Engen, Robin Lassche, Ilse Nagelkerke, Tijmen Pranger en May Scheepers.

Dankzij de nieuwe hoofdsponsor GMS konden de deelnemers aan de KVAN-dagen dit jaar voor het eerst gebruik maken van een congresapp, waarmee iedereen met een smartphone of tablet zijn of haar eigen congresprogramma kan samenstellen en volgen. Deze applicatie verving het traditionele programmaboekje.

De gezamenlijke besturen besloten na de KVAN-dagen van 2017 dat het jaarlijkse congres vanaf 2018 ook een gezamenlijk product van KVAN en BRAIN wordt onder de noemer Archiefdagen.

2.4 Commissie Buitenland

De commissie Buitenland organiseert studiereizen en excursies om te kijken hoe men in de buurlanden omgaat met belangrijke thema's in de archiefwereld die ons allemaal raken. In 2017 werden geen activiteiten georganiseerd; wel startte men met de voorbereidingen voor een studiereis naar Berlijn in 2018 rondom het thema privacy, in verband met de invoering van de AVG.

2.5 SNAAI

Ook SNAAI, de sectie voor jonge beroepsbeoefenaren en archiefprofessionals in opleiding, maakt onderdeel uit van de programmaliijn Kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering. De sectie organiseerde excursies en scriptiebijeenkomsten. Omdat de animo voor de activiteiten terugloopt, beraadde het bestuur zich op de toekomst. Er zijn plannen in de maak om SNAAI om te vormen en te hernoemen tot Jong Archivarissen en meer naar buiten te treden. De besluitvorming daarover vindt in 2018 plaats.

2.6 Ketelaarlezing 2017

Hoeveel stappen zet je op een dag? Hoe hoog zijn je hartslag en bloeddruk? Hoe lang heb je vannacht geslapen? De huidige generatie digitale apparaten maakt het steeds makkelijker ons eigen gedrag te registreren. Of datgene wat zich in ons lijf afspeelt. Meten is weten. Maar wie

weet wat? Het verzamelen van al die persoonlijke data brengt interessante vraagstukken maar ook risico's met zich mee. [Gary Wolf](#) gaf hierover op uitnodiging van KVAN en Nationaal Archief op 16 november de [Ketelaarlezing](#), die goed werd bezocht.

2.7 Archievenblad

Het Archievenblad bracht zoals ieder jaar 10 nummers uit. De redactie onder leiding van hoofdredacteur Bernadine Ypma bezint zich, mede op basis van lezersonderzoek, op de toekomst van het blad en de mogelijkheden van crossmediaal te gaan werken en publiceren. Het aantal abonnees (niet zijnde leden) liep licht terug van 276 aan het begin van het jaar naar 261 aan het einde van het jaar.

2.8 Stichting Archiefpublicaties

De Stichting Archiefpublicaties maakte in 2017 de Archiefschoolschriften digitaal beschikbaar. Daarnaast bracht de stichting twee nieuwe publicaties uit.

Ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van KVAN in 2016 kwam de bundel *Values in Transition. Perspectives on the Past, Present and Future of the Archival Profession* (Den Haag, 2017) tot stand. Daarin reflecteren elf auteurs uit Australië, Duitsland, Hongarije, Nederland, Qatar en de Verenigde Staten op de professie van de archivaris in verleden, heden en toekomst. Ook de geschiedenis van de KVAN zelf komt aan bod, evenals de lotgevallen van het eigen verenigingsarchief. Een aantal bijdragen richt zich op de vraag in hoeverre de ethische beroepscode van de ICA door de toenemende digitalisering nog bruikbaar is. De lustrumbundel werd gepresenteerd tijdens de KVAN dagen 2017 in Dordrecht. Het boek kost €15,- en kan worden besteld via de [webwinkel](#).

Op 12 december 2017 presenteerde de S@P tijdens en goedbezocht symposium haar zeventiende jaarboek: *Archives in Liquid Times*. Het boek geeft een aanzet tot verbreding en verdieping van het denken over archieven in de digitale wereld. Het voedt de discussie in verschillende vakgebieden (archivistiek en anderzijds (informatie)filosofie en data science) en laat zien dat archieven in deze vloeibare tijden vanuit meerdere invalshoeken kunnen en moeten worden belicht.

De bijdragen in het boek zetten de ramen open naar frisse nieuwe inzichten en concepten, en naar nieuwe toepassingen van bestaande inzichten en oude concepten. Naast filosofische beschouwingen en soms speculatieve essays is er aandacht voor verdieping van archieftheoretische thema's.

Het jaarboek bevat bijdragen van specialisten uit verschillende vakgebieden, onder wie Wolfgang Ernst, Geoffrey Yeo, Anne Gilliland, Charles Jeurgens, Martijn van Otterlo en Geert-Jan van Bussel en interviews met Luciano Florida en Eric Ketelaar. Het jaarboek is volledig Engelstalig en kosteloos digitaal verkrijgbaar via de [Stichting Archiefpublicaties](#), de [KVAN-periodiekviewer](#) en [KIA](#), het digitale platform van de Kennisfunctie Informatie en Archief.

2.9 Platform Archiefonderwijs en -onderzoek

De UvA, HvA en Reinwardt academie hebben op initiatief van hoogleraar Charles Jeurgens een periodiek overleg met het veld ingesteld om met elkaar in gesprek te blijven over het curriculum en het samenspel tussen de archiefopleidingen en het archiefveld. Op 22 juni namen KVAN/BRAIN en SNAAI deel aan een bijeenkomst met participanten uit de archief- en informatiesector.

3. Standpuntbepaling en belangenbehartiging

3.1 Records in context

Circa 10 collega-archivarissen hebben namens KVAN/BRAIN de nieuwe internationale beschrijvingsstandaard [Records in Context](#) becommentarieerd. Dit commentaar is samengevoegd met dat van de Vlaamse VVBAD en eind januari ingediend.

3.2 Auteursrecht

Algemeen

De erfgoedsector, KVAN/BRAIN inclus, heeft in een brief aan de informateur gepleit voor modernisering van het auteursrecht.

Op 19 mei organiseerden we een voorlichtingsbijeenkomst ten kantore van auteursrecht advocaat Dirk Visser. Daar werd onder andere gesproken over de mogelijkheden om als collectief tot een overeenkomst te komen met Pictoright om op die manier gevrijwaard te worden van auteursrechtelijke claims op online gepubliceerd auteursrechtelijk beschermd beeldmateriaal.

Op 4 september organiseerden we een verhelderende en constructieve voorlichtingsbijeenkomst met Pictoright in Het Utrechts Archief.

In november schaarde KVAN/BRAIN schaarde zich achter [een brief](#) die de erfgoedbrede Werkgroep Auteursrecht opstelde in reactie op het voorstel van de Europese Commissie voor een Richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt (DSM-voorstel).

De voorgestelde artikelen 7, 8 en 9, over het gebruik door culturele erfgoedinstellingen van auteurs- en nabuurrechtelijk beschermde werken die out-of-commerce zijn, impliceren een vorm van Extended Collective Licensing. Dit zal, mits goed geregeld, veel van de problemen kunnen oplossen die samenhangen met de rechtenclearing van OoC-werken in onze collecties. Om te zorgen dat die bepalingen goed kunnen werken, bepleiten KVAN/BRAIN en de andere ondertekenaars een aantal belangrijke aanpassingen.

Zaak Voet/Roovers

Het hele jaar stond KVAN/BRAIN instellingsleden met raad en daad terzijde in de auteursrechtenkwestie Voet/Roovers. Wij hebben daartoe auteursrecht advocaat Dirk Visser ingeschakeld. De strategie is erop gericht geweest om de branche hierin als collectief te laten opereren. Om voor de branche de beste condities te creëren om deze kwestie te regelen, is het essentieel dat we als collectief blijven opereren. KVAN/BRAIN nam daarbij steeds het voortouw. In de zomer ontvingen de in deze zaak betrokken instellingen een concept-dagvaarding van de advocaat van de heer Voet. Zoals afgesproken op de ledenvergadering van 13 juni, boden we deze instellingen juridische ondersteuning van Dirk Visser op kosten van KVAN/BRAIN.

In het najaar werd Erfgoed Leiden gedagvaard door de advocaat van Voet. Erfgoed Leiden wordt in deze zaak ondersteund door KVAN/BRAIN met de inzet van advocaat Dirk Visser. Het belang van deze zaak is voor de rest van de branche met name in het volgende gelegen:

1. uitspraak krijgen over de (on)mogelijkheid voor erfgoedinstellingen om foto's waarvan de leeftijd en de naam van de maker onbekend is online te zetten of online te houden;
2. uitspraak krijgen over de houdbaarheid van de licentieovereenkomsten die Pictoright de afgelopen jaren namens beeldmakers met een groot aantal beeldarchieven heeft gesloten;
3. uitspraak krijgen over wat in een dergelijke zaak nu echt de schade voor de (vermeende) rechthebbende is en wat een redelijk tarief voor de vergoeding van rechten;
4. de rechter bewegen tot het stellen van een of meer prejudiciële vragen aan de Hoge Raad om meer duidelijkheid te krijgen over de mate waarin een licentieovereenkomst de risico's van instellingen in dergelijke kwesties kan afdekken en over hoe de hoogte van een redelijke

vergoeding zich verhoudt tot de vergoeding die een rechthebbende op basis van een overeenkomst met een collectieve beheerorganisatie kan ontvangen

3.3 Privacy

KVAN/BRAIN brachten op 23 januari een reactie uit in het kader van de [internetconsultatie Invoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming](#). KVAN/BRAIN pleitte ervoor om de uitzonderingsgrond 'archivering in het algemeen belang' op meer plekken in de wet een plaats te geven, om zo de uitzonderingsmogelijkheden van artikel 9 van de AVG ten volle te benutten. Ook hielden we een pleidooi om de uitzonderingsgrond 'academische uitdrukkingvormen' te verbreden tot 'wetenschappelijke uitdrukkingvormen. Helaas is daar geen gehoor aan gegeven.

In het najaar werd KVAN/BRAIN benaderd door het Waterlands Archief inzake een klacht van een bezoeker over de openbaarheid van gezinskaarten waarop bijzondere persoonsgegevens van nog levende personen waren vermeld. Het Waterlands Archief vroeg KVAN/BRAIN om advies in deze kwestie. KVAN/BRAIN heeft hierover overleg opgestart met het NA, de VNG en OCW en bereidde een advies aan de leden voor.

3.4 Omgevingswet

KVAN/BRAIN bracht in januari een reactie uit in het kader van de [internetconsultatie over de Invoeringswet Omgevingswet](#). We spraken onze zorgen uit over de complexiteit van de ketenarchivering in en om de omgevingsprocessen en de onduidelijkheden die daardoor kunnen ontstaan over verantwoordelijkheden en bevoegdheden. We hebben aangedrongen op verbeteringen in wet en MvT om die onduidelijkheden zoveel mogelijk te vermijden. Ook hebben we, bepaald niet als eerste en enige overigens, onze twijfels uitgesproken bij het tempo van invoering.

Op advies van de werkgroep Omgevingswet heeft het bestuur besloten om via ARA, VNG, IPO en UvW te lobbyen voor goede beheerafspraken en voor de totstandkoming van een ketenselectielijst voor omgevingsinformatie. Er is een 'expertpool Omgevingswet' ingesteld onder de paraplu van het 'kennisplatform Informatiehuishouding Overheid' waarin kennis verzameld en gedeeld wordt. Frans Smit verleent deze groep in opdracht van KVAN/BRAIN ondersteuning. Leden van de expertpool hebben flink geïnvesteerd in contacten met informatiearchitecten in het kader van de Uitvoering Informatievoorziening Omgevingswet (UIVO) om daar het belang van een goed ingerichte archieffunctie te bepleiten en mee te denken over de realisatie daarvan.

In dat kader organiseerde de groep op verzoek van VNG/KING in september een goed bezochte en zeer gewaardeerde workshop Archiving by Design met en voor UIVO-I (Uitwerking Informatievoorziening Omgevingswet Interbestuurlijk). Deze sessie heeft tot gevolg gehad dat Frans Smit namens KVAN/BRAIN een UIVO-I rapportage kon uitbrengen over [archieffuncties in het Digitaal Stelsel Omgevingswet](#).

3.5 Wet Generieke Digitale Infrastructuur

Ook reageerden KVAN/BRAIN op de [internetconsultatie over de Wet Generieke Digitale Infrastructuur](#). Inmiddels weten we dat dat concrete resultaten heeft opgeleverd. Het besluit digitale (web)toegankelijkheid zal een uitzonderingsclausule bevatten om te voorkomen dat archiefinstellingen door verplichte standaardisering voor onevenredige kosten komen te staan. De clausule is welkom omdat archiefinstellingen ontelbaar vele archiefstukken scannen en op hun website beschikbaar stellen. Deze scans kunnen eenvoudigweg niet aan de webrichtlijnen voldoen. Overigens zal over dit besluit nog een internetconsultatie gehouden worden. [Het wetsontwerp](#) ziet nu nadrukkelijk op het belang van archivering en duurzame toegankelijkheid; zie hiertoe artikel 2 lid 2 sub a van de Wet GDI en pagina 4 van de memorie

van toelichting. Hierdoor kan ook voor duurzame toegankelijkheid een standaard verplicht gesteld worden.

3.6 Archiefwet

De besturen van KVAN/BRAIN stuurde de minister van OCW een reactie op het [rapport Impactanalyse Verkorting Overbrengingstermijn](#). De besturen hebben positief gereageerd op een (drastische) verkorting van de overbrengingstermijn, maar onderstreepten ook dat zo'n maatregel zeker niet volstaat om, zoals de indieners van de motie Segers beogen, "de Archiefwet aan te passen aan de digitale ontwikkelingen en eisen van transparantie". De besturen benadrukken dat de effectiviteit van de Archiefwet in de digitale tijd zeer gebaat is bij het doorgaan van de Wet Open Overheid.

3.7 Erfgoedagenda

Kunsten 92 heeft het goede gebruik om in de aanloop naar verkiezingen een [Erfgoedagenda](#) uit te brengen om lokale erfgoedinstellingen te helpen hun belangen voor het voetlicht te brengen bij politiek partijen en kandidaat-raadsleden.

Ook voor de naderende gemeenteraadsverkiezingen is een dergelijke agenda gemaakt.

KVAN/BRAIN werkte als lid van (het Erfgoedplatform van) Kunsten 92 mee aan dit document.

4. Productontwikkeling

4.1 Handreiking Inrichting informatie- & archiefbeheer

KVAN/BRAIN en LOPAI stelden [deze handreiking](#) op om het werkveld van informatiebeheerders en archivariissen te helpen bij het vormgeven van de inrichting van het archief- en informatiebeheer van samenwerkingsverbanden (verbonden partijen) en bij het toezicht daarop. In 2017 werd het document geactualiseerd.

4.2 Rodin 2.0

Ook het Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer (RODIN) was aan herziening toe. De eerste versie uit 2010 heeft furore gemaakt als bruikbare rode draad door het woud van (inter)nationale wet- en regelgeving en normen. Met behulp van het toetsinstrument RODIN kon op relatief simpele wijze inzicht worden gekregen in de vraag: zijn wij archiefvormers klaar voor digitaal archiveren? Zo niet, wat moet er dan nog gebeuren? Door de vele ontwikkelingen in praktijk, wet- en regelgeving en normeringen van digitaal archiveren was een versie 2.0 nodig. Nu is dit toetsinstrument voor administraties, archiefinspecteurs, auditors en informatieprofessionals weer up-to-date.

4.3 Kwaliteitsmonitor Dienstverlening Archieven

De besturen hadden tweejaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek dit jaar willen overslaan vanwege de ontwikkeling van een benchmark. Op verzoek van diverse leden is echter alsnog besloten de monitor uit te voeren. Bureau ART nam de organisatie en rapportage net als voorgaande jaren voor zijn rekening. De vragenlijst werd eind september/begin oktober via de deelnemende instellingen bij het publiek uitgezet. Ruim 30 instellingen namen deel. Het onderzoek werd in 2018 afgerond.

5. Activiteiten communicatie en netwerkvorming

5.1 *Communicatie*

In 2017 brachten we elf goedgevulde nieuwsbrieven uit en hielden we de websites kvan.nl en archiefbrain.nl bij. De voorbereidingen voor een gecombineerde website voor beide verenigingen werd gestart met een uitvraag aan de leden over hun informatiebehoeften en hun gebruik van de huidige verenigingssites. Drie bureaus werden uitgenodigd om op basis van een programma van eisen een offerte uit te brengen. De opdracht werd in december gegund aan Osage.

Via het twitteraccount @archiefbrain verspreidden we nieuws dat specifiek voor archiefinstellingen en hun medewerkers van belang is: over beleid, ontwikkelingen in het vak, subsidiemogelijkheden en interessante congressen en evenementen. Eind 2016 had dit account circa 950 volgers; een jaar later was dit gegroeid tot ca. 1075. Voor publiek gebruiken we het twitteraccount @onsDNA. Dit groeide van ca. 910 volgers aan het begin van het jaar tot een kleine 1.000 eind 2017.

Ook voor de KVAN-dagen, nu Archiefdagen is er een twitteraccount: @Archiefdagen, dat in 2017 circa 650 volgers telde; een lichte groei vanaf de 600 volgers eind 2016.

Besloten werd om het online platform Archief 2.0 (www.archief20.org) op te laten gaan in kia.pleio.nl. De voorbereidingen daarvoor zijn gestart in het najaar.

5.2 *Periodieke overleggen*

De voorzitters van KVAN/BRAIN hebben circa 3 keer per jaar overleg met de directie Media, Letteren en Bibliotheken van OCW, met de Algemene Rijksarchivaris en met de VNG. Deze overleggen zijn van belang om elkaar goed te informeren, met elkaar in gesprek te komen over nieuwe ontwikkelingen en om aandacht te vragen voor knelpunten. Met het NA is diverse keren overlegd over de invulling van de 'Archiefop' als vervolg op het programmaberaad van Archief2020. Deze overlevorm was eind 2017 klaar voor de start.

5.3 *Vertegenwoordiging VNG Adviescommissie Archieven*

Namens KVAN/BRAIN hadden Arnoud Glaudemans, Joost van Koutrik, Frans Smit en Jeroen van Oss zitting in [deze commissie](#). De commissie hield zich bezig met het volgende:

Selectielijst 2017

De vaststelling van de Selectielijst 2017 [is in juli gepubliceerd](#). De Selectielijst 2017 met bijlagen, handreiking en SelectTool staat [op de website van de VNG](#). De KVAN/BRAIN leden van de Adviescommissie waren actief betrokken bij de laatste loodjes van de Selectielijst 2017: beantwoording van zienswijzen, wijzigingen van de lijst op details naar aanleiding hiervan, en aanpassing van de Handreiking in verband hiermee. Daarnaast waren de commissieleden betrokken bij het opzetten van een kenniskring voor aanvullende voorlichting en pilots. Hiervoor is samenwerking gezocht met het [Kennisplatform waardering en selectie](#). KVAN/BRAIN leden van de Adviescommissie waren betrokken bij het opzetten van een community voor uitwisseling van kennis, ervaringen en producten zoals hotspotanalyses. De Adviescommissie heeft [een forum op VNG Fora opgericht](#) waar informatiebeheerders, gemeentearchivarissen en archiefinspecteurs terecht kunnen. Verder is de samenwerking met VHIC en het Kennisplatform voortgezet, onder andere voor beheer en uitbreiding van de Handreiking en toekomstige actualisaties van de selectielijst.

Het vervolg op AIDO

In augustus heeft de commissie in [een VNG-ledenbrief](#) een handzaam overzicht gegeven van de talrijke instrumenten die zijn ontwikkeld vanuit Archiefinnovatie Decentrale Overheden (AIDO), en de stand van zaken van de vastgestelde Selectielijst 2017. De VNG Academie heeft i.s.m. de Adviescommissie in september en oktober [een training georganiseerd](#) over een van de AIDO-instrumenten: het [Kwaliteitssysteem Informatiebeheer decentrale overheden \(KIDO\)](#).

Hiernaast is de Adviescommissie in samenwerking met BZK en KING bezig met proeftuinen voor grootschalige e-mailarchivering. Dit heeft geleid tot de pilotstarter 'Proeftuin e-mail bewaring'. De Adviescommissie is betrokken bij de uitvoering. Een inleiding vanuit Den Haag [vindt u hier](#). Ook is een actieplan opgesteld voor het vervolg op AIDO in de komende jaren, waar mogelijk aansluitend op de [Digitale Agenda 2020](#). De Adviescommissie werkte samen met de werkgroep van KVAN/BRAIN voor de borging van archivering in de Omgevingswet. Voor dit laatste is contact gelegd met het Nationaal Archief, dat vergelijkbare acties heeft lopen met het ministerie van IenM.

Het onderdeel [Metagegevens van de GEMMA Baseline Informatiehuishouding Gemeenten](#) is geactualiseerd, met o.a. commentaar van de commissieleden.

Wet open overheid, Wet hergebruik en de motie-Segers

De Adviescommissie is tevens betrokken bij de impactanalyse voor de invoering van de Wet open overheid. Het betreft [deel 2 van de impactanalyse](#), die de lagere overheden, de Hoge Colleges van Staat en de koepelorganisaties van overheidsorganen behandelt. U vindt [hier](#) deel 1 van de impactanalyse.

De VNG heeft in samenwerking met BZK een [enquête uitgezet onder gemeenten](#) naar de uitvoeringskosten van de Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who). De Adviescommissie heeft daarbij bedongen om ook expliciet aandacht te besteden aan archiefinstellingen. Deze uitvraag leverde weinig respons op. Het rapport is [gepubliceerd in december](#). Paragraaf 2.6 gaat beknopt in op de uitdagingen voor archiefinstellingen.

Tevens zijn de uitkomsten besproken van het onderzoek naar verkorting van de overbrengingstermijn, naar aanleiding van de [motie-Segers](#). De VNG heeft [een reactie](#) aan de minister van OCW gestuurd over het onderzoeksrapport.

Openbaarheidsbeperkingen, burgemeestersbenoemingen en privacy

De Adviescommissie Archieven heeft in augustus een advies uitgebracht aan het ministerie van BZK voor de herziening van de circulaire voor burgemeestersbenoemingen. Commissieleden van KVAN-BRAIN waren betrokken bij de voorbereiding met aanvullende kennis van het Nationaal Archief. [De herziene circulaire is inmiddels gepubliceerd](#). Het advies is verwerkt in artikel A.7 van de voorbeeldbepalingen van de verordening op de vertrouwenscommissie. Een commissielid van KVAN-BRAIN is i.s.m. het commissielid voor BREED in het laatste kwartaal van 2017 begonnen aan een handreiking voor rechtmatige besluiten voor openbaarheidsbeperkingen onder de Archiefwet. Hiervoor is afstemming gezocht met o.a. het [Kennisplatform Openbaarheid](#) en [input gevraagd op BREED](#). De ontwikkeling van deze handreiking loopt in 2018 door.

De Adviescommissie heeft zich tevens i.s.m. [Europa Decentraal](#) gebogen over privacyaspecten bij de beschikbaarstelling van gezinskaarten.

5.4 Vertegenwoordiging SPA

Bert de Vries heeft namens KVAN zitting in het Steering Committee (in de wandelgangen het 'bureau' genoemd) van de Section of Professional Associations (SPA) van de ICA. Het doel van SPA is de oprichting van beroepsverenigingen, samenwerking en kennisdeling te bevorderen. In april was in Oslo de eerste bijeenkomst met als doel het opstellen van een actieplan tot 2020. Hoofdpunten uit het actieplan zijn:

- het versterken van de informatie-uitwisseling tussen het bureau en de verenigingen. Zie het [SPA-deel op de ICA-website](#);

- een SPA-workshop dit najaar waarin archivariissen worden getraind in het presenteren van hun beroep en het doen van lobbywerk;
- het onder de aandacht te brengen bij de leden van de [International Archives Day](#).
- een vervolg geven aan het filmfestival met bijvoorbeeld 'openbaarheid' als thema. Het filmfestival vindt in 2018 plaats.
- meer aandacht voor de archieforganisaties in Zuid- en Centraal-Amerika en Afrika. Voor het eerst wordt dan ook het jaarlijks [ICA-congres in 2017 in Mexico](#) gehouden en het congres van 2018 wordt in Afrika georganiseerd; ook SPA geeft aandacht aan 'Afrika' als thema.

5.5 Vertegenwoordiging Kunsten 92

Chantal Keijsper vertegenwoordigt KVAN/BRAIN in Kunsten 92 en het Erfgoedplatform van deze organisatie. Daar stond 2017 in het teken van de voorbereiding van het Erfgoedjaar. De Europese Unie heeft 2018 uitgeroepen tot het jaar van het erfgoed. Ter voorbereiding dacht het Erfgoedplatform na over de wijze van invulling in Nederland, in samenwerking met Dutch Culture en Kunsten 92.